

Nižší soudy nepřiznaly z nejvyššího podání přednostní pořadí částce, o niž byl k rozvrhu přihlášený převodní poplatek podle § 80 popl. zák. zvýšen pro opožděné ohlášení smlouvy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pro otázku, zda přednostního zástavního práva podle § 72 popl. zák. požívá také zvýšení poplatku podle § 80 popl. zák. pro opožděné ohlášení smlouvy, není rozhodným, že se zvýšený poplatek podle § 80 popl. zák. neukládá v trestním důchodkovém řízení, nýbrž rozhoduje povaha zvýšeného poplatku jako újma, jež má postihnouti jen osoby povinné ohlásiti smlouvu, ale nikoli jiné osoby, zejména knihovní věřitele, zajištěné na převedené nemovitosti. Nižší soudy proto správně rozhodly, že částka 8.260 Kč, jež připadá podle ohlášky berního úřadu na zvýšení převodního poplatku pro opožděné ohlášení smlouvy, nepožívá přednostního zástavního práva na převedené nemovitosti. Tento právní názor jest ve shodě i s výnosem ministerstva financí z 26. května 1857 č. 11.858 al. 3 věstn. č. 24, otištěným v poplatkovém zákoně vyd. Kompas u § 72 popl. zák., podle něhož věcné ručení podle toho předpisu se vztahuje jen k řádnému poplatku, nikoli však k případným srážkám (nestátním), zvýšením, pokutám atd.

Čís. 15655.

Jde o fideikomisární substituci (*fideicommissum eius, quod supererit*), omezil-li zůstavitel v závěti předního dědice v nakládání se zanechaným jměním a určil-li sám, v jakém poměru mají podíly připadnouti poddědicům a kdo má nastoupiti na místě předemřelého poddědice.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, R I 1321/36.)

Podle závěti omezil zůstavitel Václav K. dědičku, svoji manželku Annu K-ovou, v dispozici se zanechanými hodnotami tím, že jich směla používatí toliko potud, pokud to vyžadovalo její slušné živobytí, a sám určil, v jakém poměru měly podíly připadnouti poddědicům a kdo má nastoupiti na místě předemřelého poddědice. Anna K-ová učinila však universálním dědicem svého jmění Evangelický sbor v P. Poddědicové opírajíce se o poslední vůli Václava K-a domáhají se na žalované pozůstalosti po Anně K-ové vydání předmětů patřících do pozůstalosti po Václavu K-a. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Odvolací soud nesdílí názor prvního soudu, že v daném případě zůstavitel Václav K. neuložil své dědičce Anně K-ové, aby zbytek zanechaných hodnot odevdala buď za živa (§ 709 obč. zák.), aneb posledním pořízením na případ smrti (§ 608 obč. zák.) žalobcům, neboť opak toho vychází z doslovu nesporného projevu zůstavitelova. Že zůstavitel neměl úmyslu přenechatí libovůli Anny K-ové, chce-li odevzdati žalobcům zbytek

hodnot jí zůstavitelem zanechaných, vysvítá již z jeho projevu, že jeho dědička může z vkladů a cenných papírů, jež obdrží do vlastnictví, spotřebovati pro sebe tolik, kolik sama bude k slušnému živobytí potřebovati. Omezil tudíž zůstavitel svou dědičku v dispozici se zanechanými hodnotami vyjádřením účelu, k němuž smí hodnot použít, t. j. pouze k slušnému živobytí, při čemž nepadá na váhu, že zůstavitel ponechal stanovení míry slušného živobytí dědičce samé dle jejího svědomitého rozhodnutí, neboť stačí, že vyjádřením účelu se vylučuje dispo- sice s hodnotami k účelům jiným. Též dikce »vyslovuji přání a nepochy- buji, že dědička přání mé splní« a zejména »při tom kladu své choti na srdce, aby veškerá přání v této poslední vůli vyslovená splnila, a mám nezávratné přesvědčení, že tak učiní« neopravňuje k závěru, že zůsta- vitel ponechal své dědičce pouze na vůli, zda se jeho přáním chce ří- diti či nikoli, nýbrž naopak vede k závěru, že zůstavitel tím projevils svou vůli, kterou má dědička splniti, že ji tedy zůstavitel k splnění za- vázal, jak to má na mysli ustanovení §§ 709 a násl. i §§ 609 a násl. obč. zák. Správnosti tohoto výkladu poslední vůle Václava K-a nasvědčuje též určitost jeho projevu zejména v příčině ustanovení podílů, jimiž se mají žalobci zúčastniti na zbytku zanechaných hodnot, a též to, že zůstavitel neopominul ustanovití prvému žalobci substituta pro pří- pad předemření. Odvolací soud však přesto, že dospěl při výkladu po- sledního pořízení Václava K-a k opačnému názoru než prvý soud, není s to, aby již nyní o věci samé rozhodl, poněvadž výsledky dosavadního řízení neposkytují k tomu dostatečného podkladu. Prvý soud totiž vy- cházeje ze svého odchýlného stanoviska neprovedl žádných důkazů o vzájemných sporných tvrzeních stran. Není zejména dosud prokázáno, zda hodnoty, jichž vydání aneb zaplacení se žalující touto žalobou do- máhá, tvoří onen zbytek, který dle poslední vůle Václava K-a měla jeho dědička odevzdati žalobcům. Zůstalo tudíž řízení v prvé stolici ne- úplným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Odvolací soud dovodil správně z obsahu a znění závěti Václava K., že zůstavitel neměl úmyslu přenechati libovůli povolané dědičky Anny K., chce-li zanechati žalobcům zbytek hodnot, jež zdělila po svém manželovi, nýbrž že ji, — třeba ne způsobem rozkazovacím, ale slovy nedopouštějícími pochybnosti o vážnosti jeho vůle —, zavázal ke splnění svého (zůstavitelova) pořízení. Právem zdůrazňuje soud druhé stolice, že zůstavitel — a v tom spočívá podstatný rozdíl po stránce skutkové od případu řešeného v rozh. čís. 12113 Sb. n. s., na něž žalovaný po- ukazuje — omezil již svou dědičku v dispozici se zanechanými hodnotami tím, že jich směla používatí toliko potud, pokud to vyžadovalo její slušné živobytí, a sám určil poměr podílů, v jakém měly připadnouti žalobcům, a kdo nastoupí na místo prvního žalobce pro případ, že by předemřel. Podstata jeho nařízení spočívá tedy v tom, aby Anna K. jako přední dědička určité jiné osoby, totiž žalobce rovným dílem po-

volala za dědice co do zbytku jmění jí zanechaného. V tomto projevu vůle zůstavitelovy jest však spatřovati ustanovení poddědiců, pokud tu bude zbytek pozůstalostního jmění po spotřebě toho, čeho k slušnému živobytí přední dědičky třeba« (fideicommissum eius, quod supererit — §§ 608, 613 obč. zák.). Toto nařízení nepozbylo účinnosti tím, že přední dědic neuposlechl příkazu zůstavitelova, neboť poddědic není vpravdě dědicem předního dědice, nýbrž pořizovatele samého a musí se proto přihlásiti k jeho půzůstalosti, v níž pak nutno pokračovati. Zdali se tak stalo, nebylo ovšem dosud ve sporu předneseno. Posuzuje-li se věc s tohoto hlediska, není třeba zkoumati otázku, zdali v konkrétním případě nařízení zůstavitelovo bylo také příkazem ve smyslu § 709 obč. zák.

Čís. 15656.

Podle okolností jednotlivého případu lze prohlásiti konkurs na jmění několika dlužníků jednotným usnesením a jednotnou vyhláškou na základě jednotného návrhu. To není na závadu tomu, aby se podle potřeby vedlo řízení konkursní o každém úpadci zvlášť.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, R I 1388/36.)

První soud prohlásil k jednotnému návrhu několika věřitelů konkurs na jmění několika dlužníků, a to jednotným usnesením, vyhlásiv jej též jednotnou vyhláškou. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Vymáhající věřitelé podali jediný společný návrh na uvalení konkursu proti všem (pěti) dlužníkům. O společnost dle čl. 266 obch. zák. u dlužníků nejde. Již z návrhu samého se podává, že každý z těchto pěti dlužníků má jiné jmění. Že by byli solidárními dlužníky navrhujících bank jako věřitele, bylo sice těmito bankami tvrzeno, ale nebylo to osvědčeno způsobem dostatečným a přesvědčivým, čehož bylo třeba, když dlužníci to popírali. To platí zejména o Bohuslavu H-ovi, jehož podpisu na směnkách v opise předložených ani není; směnky ty byly, jak se z nich podává, v roce 1932 zaplacený. Dlužníci Jaroslav H., Vladimír H. a Bohuslav H. tvrdí dále, že se za dluhy svých rodičů dlužníků Dr. Josefa H-a a Boženy H-ové zaručili jen dáním svých nemovitostí do zástavy. Nebylo také osvědčeno, že by u každého z těchto dlužníků byla neschopnost placení závazků. Již z toho i z návrhu se podává, že tu u těchto jednotlivých dlužníků je zřejmě také různé zatížení. Konkursní řád nezná jednotného prohlášení konkursu na jmění několika dlužníků, nýbrž nutno zahájití tolik samostatných řízení konkursních, kolik je dlužníků, ovšem v předpokladu, že u každého z nich jsou podmínky pro toto zahájení konkursu o jeho jmění (§ 69 konk. ř.). Také každý dlužník musí dle § 100 konk. ř. předložiti seznam svého jmění a nelze z tohoto ustanovení dovoditi, že by dlužníci, na jejichž jmění byl prohlášen jediný konkurs, mohli tak učiniti jeden za všechny nebo všichni za jednoho. Je proto nutné, aby věřitelé předložili samostatný návrh na prohlášení konkursu stran každého dlužníka zvlášť, a ovšem jej také